ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ԵՐԿՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3717 — ՈՒՐԲԱԹ 22 ՅՈՒՆԻՍ 1884 — Ն. Տ. 4 ՅՈՒԼԻՍ

ԳԱՅՄԱՆ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 10 Մէճիտ
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 5 1/2 »
» » Գաւառաց » 6 1/2 »
Եռամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 3 »
Օտար Թղթատարով ղրկուած 2 1/2 լիրա
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրշ. երկու անգամի համար 2 ղրշ է. աւելի անգամներու համար դուռ տակորիւթիւն կը լինի

ԱԶԱՏԱՄԻՏ

ԼՐԱԳԻՐ

40 ՓԱՐԱՑ — ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ — 40 ՓԱՐԱՑ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆ

Դուրս գնացած լրագրաց համար ծախքը խմբագրութեան վրայ է.

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի Կ. Պոլիս Բիզա փաշա եօղուշը, Շարդ Զարշըսը Թիւ 37 Մասիսի գրասենեակը.

Ձանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր :

Չապուած նամակ, յօդուած, եւայլն եւ չեն տրուիր :

Կ. ՊՈԼԻՍ 22 ՅՈՒՆԻՍ

ԻՍԱՔՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Վեհ Սուլթանն Բ. կարգի Մեճիտիէ պատուանշան շնորհեց Վըճռաբեկ ատենի անդամ Բիզա պէյին :

———

Մեծ–Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշա երէկ առաւօտ կայսերական պալատը կոչուելով, օրուան մեծ մասը Վեհ. Սուլթանին հետ աշխատելու պատիւ ունեցաւ :

———

Վեհ. Սուլթանին որդիքը՝ Մեհմէտ Սէլիմ, Շեվքէթ, Իպրահիմ Թէվֆիգ և Ապտ–իւլ–Գատէր էֆէնտիները նախընթաց օրը Թոփհանէի մզկիթն աղօթելու գնացին, ուր 12 տարեկան երգիչ մը Գուրանէն հատուածներ կարդաց գեղեցիկ ձայնով. կայսերազունը ապա Ա.յա—Սոֆիայի մզկիթը գնացին և իրենց կրօնական պարտականութիւնները կատարելէ յետոյ Եըլտըզ վերադարձան :

———

Աւստրիոյ Ֆրանչիսկոս Յովսէփ կայսրն Երկաթեայ Թագի պատուանշանին մեծ ժապաւէնը տուաւ Բաղաքապետ Մաղհար փաշայի :

Ն. Կ. Վեհափառութիւնը նոյնպէս գունաւոր մը դրաւ Մաղհար փաշայի տրամադրութեան ներքեւ, որպէս զի Ռոտոլֆ իշխանին և Սթեֆանի իշխանուհւոյն վերջին ուղեւորութեանն առթիւ մայրաքաղաքիս աղքատաց բաժնէ :

———

Դեսպանատնց առաջին Թարգմաններն երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցան Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Տատեան Վսեմ. Բարութիւն էֆէնտիի հետ :

———

Մեր չորեքշաբթի աւուր թուով ծանուցած էինք թէ Հավալէ ունեցողներուն կողմէ պատգամաւորութիւն մը նոյն օրն աղերսագիր պիտի մատուցանէր Վեհ. Սուլթանին : Իսկ թերն էքսբրէս իւր երէկի թուով կ'ըսէ թէ, Եըլտըզի կայսերական զօրաց հրամանատար Իսմայիլ Հագգը փաշա աղերսագիրն առնլով, հրաւիրեր է պատգամաւորութիւնն (60 անդամէ բաղկացեալ) որպէս զի ցրուի և միայն երեք պատուիրակ նշանակէ աղերսագրին պատասխանն առնլու համար :

Աղերսագիրն իսկոյն Վեհ. Սուլթանին ներկայացուեր է, որ նորա պարունակութեան տեղեկանալով, հրաման ըներ է թէղքէրէ մը ղրկել Մեծ–Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշայի : Թիկնապահ մ'անմիջապէս Բ. Դուռը տարեր է յիշեալ թէղքէրէն, բայց Ն. Բարձրութիւնն նախարարաց խորհրդոյ նախագահած լինելով, պատասխաներ է թէ պատուիրակներն հետեւեալ օրն երթան պատասխան առնուն :

Պատգամաւորութիւնն հետեւեալ օրը Բ. Դուռն երթալով՝ պատասխան ստացաւ թէ Մեծ—Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշա նախարարաց խորհրդոյ կիրակի աւուր նստին պիտի ներկայէր խնդիրն, և հետեւապէս պատգամաւորութիւնը պէտք է որ երկուշաբթի օրն երթայ պատասխան ստանալու :

———

Եէմէնի պաշտօնական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ զինուորական իշխանութիւնը վաշտ մը զօրք ղրկեր են Եէմէնի վեհապետութեան հուսկաւոր հետամուտ Շերէֆէտտինի դէմ, որ յաջողած էր գրաւել Զաֆիրի բերդն, որ Հաճայի գաւառին մէջ կը գտնուի, և զոր մաղդիր էր կեդրոն ընել իւր ապագայ արշաւանաց : Այս իրողութիւնն է անշուշտ որ տեղի տուած է Ատէնէն եւրոպական լրագրաց ուղղեալ այն լուրին թէ ապստամբութիւն մը ծագած է Եէմէնի նահանգին մէջ և զինուորական մեծ զօրութիւններ հարկ եղած են զրաղելու համար : Յայտնի է թէ Եէմէնի նահանգին ցեղապետները մերթ ընդ մերթ անկախութեան միտումներ կը յայտնեն, զորս կայսերական կառավարութիւնը շուտով կը զսպէ առանց մեծ դժուարութեանց :

———

Ոստիկանութեան նախարարը պատուիրեց ոստիկանութեան տեսչաց, որպէս զի փողոցներու մէջ քաղաքավարութեամբ վարուին կանանց հետ, և եթէ անբարոյական ընթացքի մէջ գտնուող կիներ տեսնեն, փոխանակ զանոնք խոշտանգելու՝ ծածկաբար իմաց տան անոնց ընտանեաց :

———

Կեդրոնական մատենադարանին բացումէն ի վեր, իսլամ դրագիտաց մէջ զովելի նախանձաւորութիւն մը կը տեսնուի զանազան ընտիր գրքերով օժտելու յիշեալ հաստատութիւնը : Թուրքերէն լրագիրք կը ծանուցանեն թէ վախճանեալ Շեյխ–իւլ–Իսլամ Ահմէտ Մուխթար էֆէնտիի որդին Հաշիմ պէյ 44 գիրք ընծայեր է, 23 ը ձեռագիր : Նոյնպէս արդի Շեյխ–իւլ–Իսլամ էֆէնտին իրենց հնութեամբ թանկագին 10 ձեռագրեր նուիրեր է, որոց մէջ կը գտնուի ճարտարարուեստ գեղեցկագիր Գուրան մը և երեք մեկնաբանութիւնք Գուրանի :

———

Աւստրիոյ Ֆրանչիսկոս–Յովսէփ կայսեր թիկնապահ Վինտիշկրաձ իշխանն, որ Պրուսա գնացած էր Վեհ. Սուլթանին կողմէ իւր տրամադրութեան ներքեւ դրուած շոգենաւով մը, այսօր մայրաքաղաքս վերադարձաւ և վաղը Վարնայի թղթատարով վերադառնալ պիտի ուզէ :

———

Մայրաքաղաքիս Պուլղարական նորընտիր գործակատար Պ. Կէրոֆ, որոյ անուանման հաւանութիւն տուած է Բ. Դուռն, ի մօտոյ Կ. Պոլիս կ'սպասուի :

———

Կը ծանուցուի թէ պատերազմական գործոց նախարարութեան համար հարկ եղած տարեկան միսն հայթայթելու գործը Պ. Խրիսովերզիին յանձնուած է հոխան 4 դրուշ 5 փարայի :

———

Արդէն ծանուցած ենք թէ Պրուսայի նահանգին նախորդ Տէֆթերտարը՝ քանի մը կառավարական պաշտօնատարաց հետ համախոհութեամբ՝ Հավալէներու վրայ վճռուածներ ըրած էր հակառակ այն կայսերական հրամանին, որ Հավալէներու վճարումը դադրեցնել կը տնօրինէր : Այս առթիւ բացուած քննութիւնն հաստատեց թէ կայսերական հրամանագրին թուականէն յետոյ Պրուսայի կառավարական մնուկէն 5000 ոսկի վճարուած է Հավալէներու հաշուոյն :

———

Փիլիպէէն կը գրեն թէ յունիս 18/30ին մեծ մրրիկ մ'եղեր է քաղաքին շրջակայներն և յորդ անձրեւներ տեղացեր են բովանդակ Արեւելեան Բուսէլիի մէջ : Յունիս 30ին Հռոտոբ և Պալքան լեռները ձիւնով ծածկուած էին :

———

Նիկոմիդիայէն կը ծանուցանեն թէ վերջին օրերս տեղացող յորդ անձրեւները Ջնասեր են հնձոց :

———

Աւստրիական դեսպան Պ. Բաւիչ յառաջիկայ կիւրակի օրը Պէօյիւքտերէի դեսպանատան մէջ ճաշ մը պիտի տայ աւստրիական գաղթականութեան երեսփոխանաց և գլխաւոր անդամոց, և այս առթիւ կայսեր շնորհակալութիւնները պիտի հաղորդէ այն համակրալից ընդունելութեան համար, զոր մայրաքաղաքիս Աւստրոյ—Հունգարական գաղթականութիւնն ըրաւ գահաժառանգ Ռոտոլֆ իշխանին և Սթեֆանի իշխանուհւոյն :

———

Կը ծանուցուի թէ յառաջիկա օգոստոս ամսոյ սկիզբը, Գերմանիոյ կայսրը տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Աւստրիոյ կայսեր հետ Յիշ կամ ի Մալցպուրկ : Սերպիոյ թագաւորն ևս քանի մ'օր յիշ երթալու դիտաւորութիւն ունի :

———

Լա Հէյէն յունիս 27 թուով կը հեռագրեն թէ լրագիրք ոմանք առանց ստուգութիւնն երաշխաւորելու զրոյց մը կը յիշեն, իբր թէ Հոլանտայի թագուհին յղի է :

———

Սուէյշի ջրանցքին արտօնատէր Պ. տը Լէսէպս ջրանցքն ընդարձակման նկատմամբ փարիզի դիտութեանց ակադեմիային յիշատակագիր մը ներկայեցաւ. ոսոմ ն'առաջարկէ, փոխանակ նոր ջրանց մը շինելու, արդի ջրանցքն ընդլայնել : Եթէ ներկայ ջրանցքին 68 մեթրոյ խորութիւն և 116 մեթրոյ լայնութիւն տանք, կ'ըսէ Պ. տը Լէսէպս, շոգենաւք կրնան քովէ քով և դիմացէ դիմաց անցնիլ, առանց իրարու սպասելու, և խրելու վտանգի : Շոգենաւք գիշերներն ևս կրնան երթեւեկել և անոնց արագութիւնը մէկ ժամու մէջ 5էն մինչև 7 1/2 մղոն կրնայ աւելնալ, որով 15—16 ժամու տեղ 10—12 ժամու մէջ կըրնան ջրանցքն անցնիլ : Իսկ եթէ երկրորդ ջրանց մը շինուի, ո՛չ շոգենաւք կրնան շուտով անցնիլ, ո՛չ ալ գիշերն երթեւեկել :

———

Վիէննայէն յունիս 27 թուով ուղղեալ և անգլիական լրագրաց մէջ հրատարակեալ հեռագրի մը նայելով, Սերպիոյ և Պուլղարիոյ միջև հիւսիսային երեք կայսրութեանց միջնորդութեան վերաբերեալ բանակցութիւնք այսուհետեւ Պէլկրատի մէջ պիտի շարունակեն : Գերմանական դեսպան Պրէյ մարքիզը, ռուսական դեսպան Պ. Բէլսէնի և Պէլկրատի Աւստրիական դեսպանատան խորհրդական Պ. Վան Շիսլարդէն նշանն Պէլկրատ գնացեր են :

———

Կը ծանուցուի թէ երէկ առաւօտ վառնայի ճանբով Մարսիլիայէն 5 աւուր մէջ ուղեւորներ եկած են մայրաքաղաքս :

———

Սերպիոյ երեսփոխանական ժողովն ընդուներ է կառավարութեան այն ծրագիրն, որ 25 միլիոն ֆրանքի փոխառութիւն մ'ընել կ'առաջարկէր :

ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսայի մէջ քոլէրան իւր ընթացքը կը շարունակէ դանդաղաբար. բայց ապահովապէս Մեռնողներուն թիւն ամեն օր մէկ երկու կ'աւելնայ : Երէկի թղթաբերով եկած լրագրաց խօսքին նայելով, Թուլոնի մէջ ծագած քոլէրան՝ ոչ թէ տեղական՝ այլ ասիական է, թէպէտ ֆրանսական բժիշկներն իրենց տեղեկագրին մէջ հակառակը կը պնդեն : Պատուհասն Հնդկաստանէն Ֆուչինչին, անտի ալ Եգիպտոս բերուած է անցեալ տարի, և այս վերջին երկրէն է որ Ֆրանսա գնացած է : Կ'ըսուի թէ հիւանդութիւնն իւր սասկութիւնը կը կորուսանէ, ցորչափ հեռանայ այն վայրէն ուր ծընունդ առած էր, և յոյս կայ թէ արդի քոլէրան պիտի կրնայ իւր ծննդավայրին մէջ սահմանափակիլ. փափաքելի է այս, բայց նուազ հաւանական, զի մեռնողներուն թըւոյն յաւելումը ցոյց կուտայ թէ հիւանդութիւնն յառաջդիմելու կը ձգտի : Երէկ իրկուընէ ի վեր զրոյց կը պտըտի մայրաքաղաքիս մէջ թէ Փարիզի և Հռոմի մէջ ևս մեռնողներ եղեր են քոլէրայէն. բայց այս երկիւղալի լուրը դեռ պաշտօնապէս հաստատութիւն չէ գտած :

Երէկի թղթաբերով եկած եւրոպական լրագրերէն քաղած ենք հետեւեալ հեռագրերը.

Թուլոն 29 յունիս.—Վառի գաւառ. ժողովը վաղն արտասովոր նիստ մը պիտի ընէ քոլէրայի ծաւալման դէմ տնօրինութիւններ ընելու համար : Թուլոնի մէջ փակեալ վաճառականց թիւը վաղն և երեքշաբթի օրը պիտի աւելնայ, որովհետև վաճառականք յունիս 30ի պայմանաժամուն կ'սպասին իրենց գործերը դադրեցնելու համար : Գաղթողաց թիւն օր ըստ օրէ կ'աւելնայ :

Թուլոն 29 յունիս.—Յունիս 28ի նէս օրէն մինչև յունիս 29ի կէսերը 9 սարդրկ մեռան քոլէրայէն : Մարտանաւի հրամանատար Պ. Պըլոյ ինքզինք պատուհասէն վար նետելով սպաննեց, կարծելով թէ իւր կինը քոլէրայէ բռնուած էր : (Դժբաղդ մարդը կ'երեւի թէ չատ կը սիրէ եղեր իւր կինը) :

Պէրլին 28 յունիս.—Գերմանիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, ներքին գործոց նախարար Պ. Պէօթիխէր, քոլէրայի նկատմամբ հարցման մը պատասխանելով, ըսաւ թէ է քննութիւնը կը շարունակուէին Թուլոնի մէջ ծագած հիւանդութեան բնութեան վրայ : Կառավարութիւնը կը յուսայ թէ պիտի յաջողի երկիրը պաշտպանել համաճարակ հիւանդութեան դէմ, առանց սահմանագլուխները փակելու պէտք տեսնելու : Ֆրանսա արդէն ամեն միջոց ձեռք առած է պատուհասին ծաւալումն արգիլելու համար : Իւր կողմէ Գերմանիա առողջապահական միջազգային տնօրէնութիւններ ընել պիտի խնդրէ Սուէյշի Ջրանցին համար : Նստաշրջանը փակեցաւ :

Փարիզ 29 յունիս.—Երեսփոխանք ոմանք մտադիր են առաջարկել Երեսփ. ժողովոյ, որպէս զի յունիս 14ի ազգային տօնն յետաձգուի, նկատելով որ այս առթիւ ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը պիտի համախմբի ի Փարիզ, մինչդեռ քոլէրայի ծաւալման դէմ տնօրինութիւնք կը լինին :

———

Նէյ 28 յունիս. — Աքուրչինայի նստաշրջանը փակեցաւ Միլան թագաւորին մէկ փակման ճառովը : Թագաւորը շնորհակալ կը լինի Երեսփ. ժողովէն և կառավարութենէն, հարկաց դրութեան բարենորոգման գործին համար. նոյնպէս շնորհակալութիւն կը յայտնէ Վեհ. Սուլթանին, Թուրքօ–Սերպիական երկաթուղեաց միացման խնդրոյն մէջ ցոյց տուած բարեսիրութեան համար, ինչպէս նաև երեսփոխանաց այն առաջարկին համար, զոր քուէարկեցին Սերպիոյ և Պուլղարիոյ միջև ծագած վէճին առթիւ, ճառը կը յարէ թէ թագաւորն և կառավարութիւնը Սերպիոյ ազգութիւնն և ներքին խաղաղութիւնը պիտի պահպանեն : Թագաւորը նոյնպէս շնորհակալութիւն կը յայտնէ Ցունաստանի, այն պաշտպանութեան համար, զոր Սոֆիայի Հելլենական գործակատարը կ'ընձեռէ Սերպիական հպատակաց :

Թագաւորին ճառը ծափահարութեանց արժանացաւ :

———

Տէրութիւնք գիտնական բժիշկներէ բաղկացեալ յանձնախմբեր ղրկած են ի Թուլոն, քոլէրային բընութիւնն ստուգելու համար. Յիշեալ յանձնախումբք անհամաձայն են իրու կարծեաց : Գերմանացիք կը պնդեն թէ քոլէրան մոլոխ է, այսինքն դեղ տեսակն, որ ասիական ալ կ'ըսուի : Իսկ Ֆրանսացիք կը [illegible] զական և քոլէրային թեթեւ տեսակը :

———

Լոնտրայէն կը հեռագրեն թէ Թուլոնի մէջ ծագած քոլէրան մեծ յուզում պատճառած է Անգլիոյ մէջ, և թէ անգլիական կառավարութիւնը վախնալով որ ասիական քոլէրա է, սկսեր է միջոցներ ձեռք առնուլ Անգլիոյ ծովեզերքներն այս համաճարակ հիւանդութեան դէմ պաշտպանելու համար :

———

Սթամպուլ լրագիրը դիտել կուտայ թէ Ֆրէսնէի ընկերութեան Մարսիլիայէն եկող վերջին շոգենաւը մինչդեռ չէ ընդունուեր Պիրէոնի և Մոտոսի Նաւահանգստաց մէջ, սակայն Սէլանիկի նաւահանգստին մէջ ընդունուեր է. բայց երբ Դարդանել հասեր է, ըստ կանոնի քարանթինայի ենթարկուեր է : Նոյն լրագիրը միանգամայն կը հարցնէ թէ երէկ Մարսիլիայէն առնուած յունիս 28 թուով լրագրերն ու նամակներն ինչու առանց մաքրողական միջոցներու, օրինակի համար ծխման ենթարկուելու, բաժնուած են, քանի որ յունիս 28 ին արդէն քոլէրայի դէպքեր պատահած էին Մարսիլիոյ մէջ :

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Թուլոն 3 յուլիս.
Ա յսօր 8 մարդ մեռան քոլէրայէն :
Մարսիլիա 3 յուլիս.
Ա յսօր 5 մարդ մեռան քոլէրայէն :
Փարիզ 3 յուլիս.

Երեսփոխանական ժողովը սահմանադրութեան վերաքննութեան վերաբերեալ կառավարական ծրագիրն ընդունեց : Բոլորովին սուտ է այն զրոյցը թէ Փարիզի մէջ քոլէրայի դէպքեր ծագած են :

Ալժէ 3 յուլիս.

Առողջապահական խորհուրդն 5 օր քարանթինա հաստատեց Ճէզայիրէն եւ Թունուզէն եկող ուղեւորներէն եւ վաճառներէն զատ ուրիշ ամեն կողմերէ եկող ուղեւորաց եւ վաճառաց համար :

Վիսպատէն 3 յուլիս.

Սեվաստոպոլի պաշարման միջոցին հռչակաւոր եղող Թոթլեպէն զօրավարն այսօր մեռաւ ասա :

Փարիզ 3 յուլիս.

Զինաստանէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Զինական կառավարութիւնը չուզեր ետ կոչել Լանկ–Սոնի պահպան զօրաց վրայ յարձակող Զինական զօրքերը, թէ չընդունիր Թիէն–Զինի դաշնագրին այն պայմաններն, որք Զինական զօրաց ետ քաշուելուն կը վերաբերին, եւ թէ կուզէ Թոնքին մնալ մինչ ցկնքումն վերջնական դաշնագրին :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ԱՑՍ ԱՒՈՒՐ ՆԻՍՏԸ

———

Ազգային Ժողովն այսօր դումարեցաւ ի Ղալաթիա, ընդ նախագահութեամբ Սէֆէրեան Դեր. Սիմէոն եպիսկոպոսի և ատենապետութեամբ Եուսուֆեան Տիգրան էֆէնտիի, ի ներկայութեան 27 երեսփոխանաց, որոց թիւն ապա 36 ի յանգեցաւ :

1. Ատեանը ժամ 2 ու կէսին բացուելով, Դ. նստի Ատենագրութիւնը վաւերացաւ յետ ինչ ինչ բարեփոխութեանց :

2. Ժողովը չընդունեց Դեր. Մըկըրեան Տ. Յովհաննէս Աւագ քահանայի հրաժարականն յանդամակցութենէ իրաւասութեան դիւանի :

3. Վաւերացուց Բաղիշի երեսփոխան Արփիար էֆ. Արփիարեանի ընտրութիւնն :

4. Երեսփ. Թիւլպէնտճեան Նիկողոս էֆ. գրով կը հարցնէր թէ ստոյգ է որ Վանայ, Բաղէշի, Մըշոյ և Երզնկայի գաւառացի ազգայինք կամ պաշտօնական մարմինք՝ ամենայն Հայոց հայրապետական ընտրութեան առթիւ հայրապետական [illegible] Սինոդին հետ, ե մինչեւ իսկ օտար կառավարութեան դիմած են, հակառակ Ազգ. Սահմանադրութեան և Պատրիարքարանի դարաւոր իրաւանց :

Այս հարցադիր Վարչութեան յղուեցաւ ի նկատառութիւն :

5. Ց. Գուրգէն էֆ. դիտեց թէ քանի մը նիստերէ ի վեր գրեթէ 14 երեսփոխանք բացակայ կը գտնուին և ըստ օրինի հրաժարեալ չեն համարուիր Մայր դիւանի կողմէ. արդեօք չորրորդ անգամուն վերջնագիր չէ՞ գնացած անոնց :

Ատենապետ էֆ. պատասխանեց թէ վերջին անդամ կոչնագիր ղրկելու որոշում ըրած է, և թէ հարկ է սպասել ատատասխանին մինչև յառաջիկայ նիստ :

6. Կարդացուեցաւ Բաղաքական ժողովոյ և Տնտեսական խորհրդոյ երկու պաշտօնագրերն, որք Պատրիարքարանի 1883–1884 տարեոյ ելմտացոյցին կը վերաբերին, և ըստ օրինի Համարակալուած ղրկուանին ղրկուեցան ի նախաքննութիւն :

Յետոյ ժողովը ցակոբ վարդապետի միջոցաւ լուր ղրկեր է որ Ն. Սրբազնութիւնը իւր բողոքը գրաւոր կերպով ընէ ուղղեալ առխառն ժողովին կամ կրօն. ժողովին :

(Հայրենիք)

ԱԶԴ

Մեծ. Տօր. Թամամշէթի որ մինչև այժմ Ռուսաց հիւանդանոցը և Թէրէ պաշի թաղը հիւանդներու կը նայեր, ամառը մեծ դղզի Օթէլ ճաքօմօ տեղափոխուելով՝ շաբաթը երեք անգամ, երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը, կամուրջի մօտ տնուանի Ծանիի դեղարանը կէս օրէն մինչև երեք ժամ (ալաֆրանկա) հիւանդները կ'ընդունի :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

—o—

ՉԻՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Չինացւոց կողմէ Թիէն—Չինի դաշնագրին ակներեւ բռնաբարութիւնը մեծ յուզում պատճառած է բովանդակ Ֆրանսայի մէջ։ Բոլոր լրագիրք անխտիր հրաւէր կը կարդան կառավարութեան, որպէս զի արագ և ազդու միջոցներ ձեռք առնու Լանկ-Սոնի ճանրուն վրայ ըսպանեալ ֆրանսական զօրաց մահուան վրէժը լուծելու համար։ Նախարարաց խորհուրդն յունիս 26ին նախարարապետ Պ. Ժիւլ Ֆէրրիի նախագահութեամբ ի նիստ գումարուելով, որոշեց իսկոյն հեռագրել Միյյօ զօրավարին, որպէս զի Թոնքինի ֆրանսական զօրաց յետս առաքումը դադրեցնէ։ Մինագամայն հրաման ղրկուեր է Գուրպէ ծովապետին, որպէս զի իւր նաւախմբով Ալենկի ծովածոցէն մեկնի և իւր զօրութիւնը Լէսբէս ծովապետին զօրութեան հետ միացնելով, Չինաստանի հիւսիսային նաւահանգիստներն երթայ ուժ տալու համար Պ. Բաթենոթրի, որ լիակատար գոհացում պիտի պահանջէ Բէքինի կառավարութենէն։ Թէև փարիզի ֆրանսական դեսպանը կը պնդէ թէ այս յանկարծական յարձակում ո՛չ մեր մեղքն է, այլ դաժանքը անպատասխ զօրաց կողմէ ի գործ դրուած է, որոց վերայ չինական կառավարութիւնը չէր կրնար որ և է ազդեցութիւն ունենալ, սակայն այժմ աւելի քան երբէք ստոյգ է թէ ֆրանսական զօրքերը չինական զօրախմբի մը դէմ կռուած են, որ կանոնաւոր զօրքերէ կը բաղկանար և մանտարին հրամանատարներ ունէր։ Թիէն—Չինի դաշնագրին զօրութեամբ, Չինացիք պիտի քաշուէին Լանկ-Սոնէն, զոր Ֆրանսացիք պիտի գրաւէին։ Միյյօ զօրավարն առանց գիտնալ ուզելու թէ թշնամին իրաւք մեկնած էր Լանկ-Սոնէն և առանց դէթ հետաքննելու [illegible] ընել տալու Լանկ-Սոն [illegible] ուն վրայ, 300 Ֆրանսական [illegible] 600 անձնագրեալ փոքր [illegible] ծ էր գրաւելու [illegible] Դրօշակաց գլուխ [illegible] Ֆիւօք դէպի Լաոքայ լինելով, որ Սու-Դրբանակետն եղած է յորմէ քաշուած են Թոնքինէն, [illegible] սացի զօրավարը կարծած էր [illegible] Բուանկ-Սիի չինական սահմանագլխին կողմէ վախնալու բան մը չունէր։ Սակայն Միյյօ զօրավարը խաբուած էր, և փոքրիկ զօրախումբ մ'ի վտանգի դնելով, սխալ մը գործած էր, ինչպէս ֆրանսական թանլրագիրն իրաւամբ դիտել կուտայ։ «Ենթադրելով իսկ թէ, կ'ըսէ Թան, Լանկ-Սոնի գրաւումն առանց ընդդիմութեան կատարուէր, միթէ պէտք չէր մէկ կամ քանի մ'ամրութիւններ կառուցանել Լանկ-Սոնի ուղղոյն իշխելու համար, միթէ առաջին կարգի չահ մը չկա՞ր երկնային կայսրութեան սահմանագլխին վրայ կարեւոր ցոյց մ'ընելու մէջ»։

Միյյօ զօրավարին տեղեկութիւն առնլու միջոցներն ա՛նքան թերի են՝ որ ֆրանսական բանակետը կ'անգիտանար թէ Տէլթայէն 30 հազարամէթրի չափ հեռին քանի մը հազար Չինացւոց բանակ մը կար իւր առջև։ Պաք-Լէ կոչուած տեղը ֆրանսական զօրախումբը 10 հազար չինական զօրաց դէմ բաղխեցաւ և երկու աւուր կատաղի կռուէ մը յետոյ, Ֆրանսացիք՝ թշնամւոյն թիւէն ընկճեալ՝ պարտաւորեցան յետս նահանջել մեծ կորուստներ կրելով։ Այս կռուոյն վրայ Հավասի գործակալութեան մեզ հաղորդած հեռագրերը ճիշդ չեն թուիր։ Հավաս կ'ըսէր թէ 45 վիրաւորք կային, մինչդեռ վերջին տեղեկութեանց նայելով, վիրաւորելոց թիւը կրկին է։ Ստոյգ կ'երեւի թէ Ֆրանսացւոց կրած կորուստն աւելի մեծ է, քան զոր ծանուցած էր Միյյօ զօրավարը։

Գերմանական Նոր Տայչէ Ալկեմայնէ Ցայթուկ լրագիրը Չինական կառավարութեան կողմը բռնելով, զարմանք կը յայտնէ թէ Չինաց անկեղծութիւնը կասկածանաց ներքև թողուած է, մինչդեռ, ընդհակառակն, ազգասէր լրագիրք, որք գերմանական լրագրին պէս չխորհելու պատճառներ ունին, զի Չինացւոց անկեղծութեան փորձն առած են, խստիւ կը պարսաւեն Բէքինի կառավարութիւնն և յոյս կը յայտնեն թէ Ֆրանսացւոց պահանջած լիակատար գոհացում տալու չափ իմաստուն պիտի լինի։

Վերջին լրոց նայելով, Նէկրիէ զօրավարը Լանկ-Մինէն երկու հազարամէթրոյ հեռի միացած է Ֆրանսական զօրախմբին հետ. իւր առջև կը գտնուին Վիւոնկ-Լիւ և Նույ զօրավարք, 10,000 չինական զօրաք, որք 700 ֆրանսական զօրաց յաղթած էին։ Նէկրիէ զօրավարը հրահանգի և օժանդակ զօրաց կ'սպասէ Չինուորական գործողութիւններն սկսելու համար։ Եթէ Բէքինի կառավարութիւնն ընդ վոյժ գոհացում չտայ, Գուրպէ զօրավարը պիտի ռմբակոծէ չինական նաւահանգիստներն եւ զրոյցի մը նայելով, արդէն կը պատրաստուէր ռմբակոծել Բանթոնի հիւսիսային կողմը չինական նաւահանգիստ մը։ Սակայն հաւանական կը կարծուի թէ այս տեսակ պատերազմական նոր ձեռնարկներու հարկ չպիտի մնայ, և Չինաստան իւր անկեղծութեան վարկն ուղղել ուզելով, պիտի փութայ գոհացում տալ Ֆրանսայի, ինք իսկ պատժելով յարձակող զօրաբանակին հրամանատարներն և դրամական հատուցում մ'ընելով ֆրանսական սպանեալ զօրաց ընտանեաց։

ՊԻԶՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆԻՆ ՔԱՆԻ ՄԸ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐԸ

—o—

Գերմանացի իրաւագիտութեան հրաչակաւոր դասախօս Պ. Պիւնխլի, որոյ Պիզմարք իշխանին հետ ունեցած յարաբերութիւնք վաղեմի եւ մտերմական էին, իւր յիշատակագրոց մէջ, որք վերջին օրերս հրատարակեցան, խօսակցութիւն մը կը պատմէ, զոր 1868ին ունեցած է Գերմանացի նախարարապետն հետ։ Աւասիկ այս խօսակցութեան մէջ Պիզմարք իշխանն ինչպէս կը զանազանէ եւրոպական ազգաց նկարագիրները։

Թերեւս այլանդակ պիտի երեւի ձեզ, ըսաւ Պ. տը Պիզմարք, եթէ պնդեմ թէ, ինչպէս բնութեան, նոյնպէս և ժողովրդոց մէջ արու և էգ ազգեր կան։ Գերմանացիք այն ստուգեան արու ազգ մ'են, որ գերեթէ անկառավարելի են իրենք իրենց։ Իւրաքանչիւր ոք իւր եղանակին հաճեսատ կ'ապրի, բայց երբ ամենքը միանան, յայնժամ հեղեղի մը կը նմանին, որ ամէն ինչ կը տապալէ իւր առջև. անդիմադրելի են։

Ընդհակառակն, Սլաւք և կելտք իգական են։ Իրենք իրենցմէ քան մը դուրս չեն հաներ, ստեղծելու կարող չեն։ Ռուսք բան մը չեն կարող ընել առանց Գերմանացւոց. աշխատիլ չեն գիտեր, բայց դիւրաւ կ'առաջնորդուին։ Ընդդիմանալու զօրութիւն չունին, իրենց տերերուն կը հետեւին։ Կելտերն ալ կը բաւարարուին ժողովուրդ մ'են և Գերմանացւոց հետ խառնուելէ յետոյ միայն նշանաւոր ժողովուրդներ եղան։ Նոյնը կրնանք ըսել նաեւ Անգլիացւոց և Սպանիացւոց համար։ Ցորչափ գոթական ազգերն (Գերմանացիք) իրենց գլուխն ունեցան։ Նոյնպէս Ֆրանսացիք, ցորչափ Ֆրանկ տարրն առաւելագոյն ազդեցութիւն ունեցաւ։ Ֆրանսական յեղափոխութիւնն ի միջոյ բարձաւ այս տարրն և առաւելապէս [illegible] տուաւ։ Ասոնք յառաջ եկած է որ Ֆրանսացիք իշխանութեան հպատակելու տրամադիր են։ Վէսթֆալներն և Սուապներն ճշմարիտ Գերմաններ են, քիչ խառնուած, և ահա ինչո՛ւ համար այնքան դժուարին է զանոնք ընտելացնել պետութեան։ Բայց երբ ազգային գաղափարէ մը դրդուին և երբ զայրանան, ժայռերը կը խորտակեն. այս բան դուն ուրեք կը պատահի։ Սովորաբար, մէն մի գիւղ, մէն մի գիւղացի իրեն համար ապրիլ կ'ուզէ։

Բրուսիացւոց մէջ, Սլաւ և Գերման տարրերու զօրաւոր խառնուրդ մը կայ։ Ասոնք յառաջ կուգայ այն գլխաւոր պատճառներէն մին, որով Բրուսիացիք կարող եղած են միւսներու կառավարելու։ Սլաւական բնութեան դիւրաթեքութիւնն բան մ'ունին, բայց միանգամայն գերմանական ոյժն ու արութիւնն ունին։

Պիզմարք իշխանը Ֆրանսայի եւ Բրուսիոյ փոխադարձ կացութեան վրայ սապէս խօսած է.

Ֆրանսայի երկիւղն, յարեց Պ. տը Պիզմարք, դիս վայրկեան մը չը-կասեցներ գերմանական դատին մէջ ընդ առաջ երթալէ։ Չենք վախնար Ֆրանսայէն։ Մենք Ֆրանսացիներէն շատ վեր ենք։ Ընձնագովութեան համար չեմ ըսեր դայս։ Իրողութիւնները լաւ կշռած ենք։ Մեր բոլոր զօրավարք այս կարծիքն ունին։ Արդարեւ Ֆրանսացիք, արագապէս ի գործ դրուած անակնկալ յարձակմամբ մը, կրնան յառաջանալ մինչեւ Մայէնս և Ֆոպլէնձ, բայց հոն ամէն ինչ կը վերջանայ, զի այնպիսի ընդդիմութեան մը կը բաղխին, որուն չեն կարող յաղթել։ Ցարձակման համար 300,000 մարդէն աւելի չունին և մեր մէն մի վճռական կէտին կրնանք առաւելագոյն զօրութիւններ հանել անոնց դէմ։ Վերջին պատերազմին ժամանակ (1866, Աւստրօ-Բրուսիական պատերազմ) 640,000 մարդ ունեցանք զինուց ներքեւ և տակաւին պատերազմական նիւթեղէն ալ կար պարապատ։ Ֆրանսացւոց դէմ ամէն մարդ պիտի քալէ, մինչեւ 36 տարեկան մարդիկն, եթէ հարկ լինի։ Այլ է իւր հայրենեաց համար կռուիլ, այլ է օտարի մը հողին վրայ յարձակիլ։ Կարելի է որ անակնկալ յարձակմամբ մը Ֆրանսացիք յառաջանան դէպ ի հարաւ. սակայն չեմ կարծեր, վասն զի այս պարագային մէջ 50,000 մարդու պէտք պիտի ունենան, որք պիտի պակսին իրենց այն տեղն իսկ, ուր ամէն ինչ պիտի վճռուի։ Բայց այս պարագային մէջ սա խորհուրդը կուտամ ձեզ. «Թոյլ տուէք Ֆրանսացւոց առնուլ ինչ որ կրնան, բայց բան մը մի տաք իրենց, մի՛ քանակցիք, զիջում մ'ընեք։ Վա՛յ անոնց, եթէ քանի մը մարմին, որով Բրուսիացիք կարող եղած են միւսները կառավարելու։ Սլաւական բնութեան դիւրաթեքութիւնն բան մ'ունին, բայց միանգամայն գերմանական ոյժն ու արութիւնն ունին։

Պիզմարք իշխանը Ֆրանսայի եւ Բրուսիոյ փոխադարձ կացութեան վրայ սապէս խօսած է.

Ֆրանսայի երկիւղն, յարեց Պ. տը Պիզմարք, դիս վայրկեան մը չը-կասեցներ գերմանական դատին մէջ ընդ առաջ երթալէ։ Չենք վախնար Ֆրանսայէն։ Մենք Ֆրանսացիներէն շատ վեր ենք։ Ընձնագովութեան համար չեմ ըսեր դայս։ Իրողութիւնները լաւ կշռած ենք։ Մեր բոլոր զօրավարք այս կարծիքն ունին։ Արդարեւ Ֆրանսացիք, արագապէս ի գործ դրուած անակնկալ յարձակմամբ մը, կրնան յառաջանալ մինչեւ Մայէնս և Ֆոպլէնձ, բայց հոն ամէն ինչ կը վերջանայ, զի այնպիսի ընդդիմութեան մը կը բաղխին, որուն չեն կարող յաղթել։ Ցարձակման համար 300,000 մարդէն աւելի չունին և մեր մէն մի վճռական կէտին կրնանք առաւելագոյն զօրութիւններ հանել անոնց դէմ։ Վերջին պատերազմին ժամանակ (1866, Աւստրօ-Բրուսիական պատերազմ) 640,000 մարդ ունեցանք զինուց ներքեւ և տակաւին պատերազմական նիւթեղէն ալ կար պարապատ։ Ֆրանսացւոց դէմ ամէն մարդ պիտի քալէ, մինչեւ 36 տարեկան մարդիկն, եթէ հարկ լինի։ Այլ է իւր հայրենեաց համար կռուիլ, այլ է օտարի մը հողին վրայ յարձակիլ։ Կարելի է որ անակնկալ յարձակմամբ մը Ֆրանսացիք յառաջանան դէպ ի հարաւ. սակայն չեմ կարծեր, վասն զի այս պարագային մէջ 50,000 մարդու պէտք պիտի ունենան, որք պիտի պակսին իրենց այն տեղն իսկ, ուր ամէն ինչ պիտի վճռուի։ Բայց այս պարագային մէջ սա խորհուրդը կուտամ ձեզ. «Թոյլ տուէք Ֆրանսացւոց առնուլ ինչ որ կրնան, բայց բան մը մի տաք իրենց, մի՛ քանակցիք, զիջում մ'ընեք։ Վա՛յ անոնց, եթէ քանի մը մարմին, որով Բրուսիացիք կարող եղած են միւսներու կառավարելու։ Սլաւական բնութեան դիւրաթեքութիւնն բան մ'ունին, բայց միանգամայն գերմանական ոյժն ու արութիւնն ունին։

Պիզմարք իշխանը Ֆրանսայի եւ Բրուսիոյ փոխադարձ կացութեան վրայ սապէս խօսած է.

Ֆրանսայի երկիւղն, յարեց Պ. տը Պիզմարք, դիս վայրկեան մը չը-կասեցներ գերմանական դատին մէջ ընդ առաջ երթալէ։ Չենք վախնար Ֆրանսայէն։ Մենք Ֆրանսացիներէն շատ վեր ենք։ Ընձնագովութեան համար չեմ ըսեր դայս։ Իրողութիւնները լաւ կշռած ենք։ Մեր բոլոր զօրավարք այս կարծիքն ունին։ Արդարեւ Ֆրանսացիք, արագապէս ի գործ դրուած անակնկալ յարձակմամբ մը, կրնան յառաջանալ մինչեւ Մայէնս և Ֆոպլէնձ, բայց հոն ամէն ինչ կը վերջանայ, զի այնպիսի ընդդիմութեան մը կը բաղխին, որուն չեն կարող յաղթել։ Ցարձակման համար 300,000 մարդէն աւելի չունին և մեր մէն մի վճռական կէտին կրնանք առաւելագոյն զօրութիւններ հանել անոնց դէմ։ Վերջին պատերազմին ժամանակ (1866, Աւստրօ-Բրուսիական պատերազմ) 640,000 մարդ ունեցանք զինուց ներքեւ և տակաւին պատերազմական նիւթեղէն ալ կար պարապատ։ Ֆրանսացւոց դէմ ամէն մարդ պիտի քալէ, մինչեւ 36 տարեկան մարդիկն, եթէ հարկ լինի։ Այլ է իւր հայրենեաց համար կռուիլ, այլ է օտարի մը հողին վրայ յարձակիլ։ Կարելի է որ անակնկալ յարձակմամբ մը Ֆրանսացիք յառաջանան դէպ ի հարաւ. սակայն չեմ կարծեր, վասն զի այս պարագային մէջ 50,000 մարդու պէտք պիտի ունենան, որք պիտի պակսին իրենց այն տեղն իսկ, ուր ամէն ինչ պիտի վճռուի։ Բայց այս պարագային մէջ սա խորհուրդը կուտամ ձեզ. «Թոյլ տուէք Ֆրանսացւոց առնուլ ինչ որ կրնան, բայց բան մը մի տաք իրենց, մի՛ քանակցիք, զիջում մ'ընեք։ Վա՛յ անոնց, եթէ քանի մը մարմին

[illegible] վերջապէս ամէն ինչ մեք պիտի շահինք և լիուլի հատուցում պիտի ստանանք։»

Գերմանական ժողովուրդը, զինուորական ոյժով միացած, աշխարհի հզօրագոյն ազգն է և բնաւ վախնալու բան մը չունի։ Աւստրիա ամէն պարագայի մէջ չեզոք պիտի մնայ, զի իւր ելմտական վիճակին պատճառաւ, կարող չէ պատերազմի մը առաջնորդել։ Պատահական դաշնակցութեան մը համար Ռուսաց բան տալու պէտք չունինք։ Անոնց տակաւ կողմն է Բոլնիան։ Ռուսք չեն կրնար իբրեւ դաշնակից գործածել զՖրանսացիս, որովհետեւ Ֆրանսացիք Ռուսաց ամենէ կարեւոր շահուց պիտի սպառնան։

Անգլիացւոց հետ մեր յարաբերութիւնները բարեկամական են։ Անգլիա ժամանակին Աւստրիոյ վրայ կրմնեցաւ, որովհետեւ անոր մէջ երաշխաւորութիւն մը կը գտնէր ընդդէմ Ֆրանսայի, և կը կարծէր թէ Աւստրիա տիրող պետութիւնն է Գերմանական պետութեանց մէջ։ 1866 ի պատերազմէն ի վեր, Անգլիացիք, իբրեւ գործնական մարդիկ, իրենց խաղարկն ուրիշ քարտէսի մը վրայ նետեցին, և այժմ որ և է առարկութիւն չունին Գերմանիոյ ազգային միութեան դէմ։

ՌՈՒՍԻԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Տփղիսէն կը գրեն մեզ թէ՝ կաթողիկոսական ընտրութեան Համազգային ժողովոյ մէջ կառավարական ներկայացուցիչ Պ. Սողոմոն Մելիք-Մեհրապետեանց իւր կառավարութեան մատուցանելու համար ընդարձակ տեղեկագիր մը պատրաստեր է, յորում կը խոստանի թէ առ հասարակ բոլոր Հայք, մեծէն մինչեւ փոքրն՝ ընդհանուր համակրութիւն կը տածեն Ներսէս Պատրիարքի վրայ, և ազգային ընդհանուր բաղձանքն է զնա կաթողիկոս տեսնել։ ուստի և ինք Պ. Մեհրապետեանց եղբակացուցեր է իւր տեղեկագրին ի նպաստ Ներսէս Սրբազանի, և նորա ընտրութեան հաստատութեան պէտքը մատնացոյց ընելով, յոյս յայտներ է թէ Ռուսիոյ կայսրը պիտի հաճի ունկն դնել Հայ ազգին բաղձանաց։ Սակայն Պ. Մեհրապետեանց չէ մոռցեր հետեւեալ կարեւոր նկատողութիւնն ալ յիշատակել իւր տեղեկագրին մէջ թէ —«Էջմիածնի կաթողիկոսը՝ թէ«պէտ պարզ եկեղեցական և մի մի«այն կրօնական գործոց հետեւող«մէկը պէտք է ընտրուէր ըստ բաղ«ձանաց կառավարութեան, մինչդեռ«Ներսես Պատրիարք հետէ ի սոյն հանդ«ամանքն ունենալ, սակայն դիտելի է որ«Թուրքիոյ մէջ Ներսէսի համար քա«ղաքական գործերով պարապելու«յատուկ դեղեն կայ, զոր Ռուսաս«տանի մէջ չկարենալով գտնել՝ ան«ուստ յետ այսորիկ կ'ցգուշանայ,«և գործելու քաղաքական ասպարէզ չգտնելով՝ կը պարտաւորի«սոսկապէս իւր հոգեւորական պաշ«տօնովն զբաղիլ։»

Կաթողիկոսական ընտրութեան առթիւ Պ. Մեհրապետեանց, իւր տեղեկագրին մէջ, նոյնպէս ի մասնաւորի յիշատակել չէ մոռցեր Ամենամակար Սրբազանի և Բրօկուրորի ընթացքը, պախարակելով սոցա ապիկարութիւնն և ապօրէն գործողութիւնն, որովք առիթ տուեր են կառավարութեան դէմ գրգռելու զՀայերն և ընդհանուր ատելութիւն յառաջ բերելու։ Աւելի զԲրօկուրորն պախարակեր և մեղադրեր է, որովհետեւ սա ի նպաստ Մակարի և Խրիմեանի քուէներ չահեցու և չատցնելու համար սենեակէ սենեակ յաճախեր, այս ու այն անձի մօտ մտեր, աշխատեր, ոմանց սպառնացեր է, ևն. առանց իւր պաշտօնական և կառավարական միանձ լինելն աչքի առջեւ բերելու, բայց իւր այս ընթացքովն աւելի կառավարութեան վարկին ու պատուոյն անարգանք բերելու պատճառ և առիթ եղեր է։

Էջմիածնէն ալ կը ծանուցանեն թէ՝ Պ. Մեհրապետեանցի տեղեկագրին վրայ, Սինոդի Բրօկուրօրն ինքզինքն արդարացնելու համար հրաման խնդրեր է կառավարութենէն Տփղիս երթալու համար, սակայն մերժողական պատասխան ստացեր է։

Գէորգեան Ճեմարանի բարձրագոյն դասատուաց եռամեայ պայմանաժամն այս տարի սեպտ. 1ին լրանալով, ոմանք այժմէն առեր քալեր են, և ոմանք ալ Սինոդին նոր տնօրէնութեանը կ'սպասեն, մինչև ցարդ իրենց ստացած թոշակին կէս քանակութեամբն անգամ իրենց պաշտօնը շարունակելու յանձնառուներ կը գտնուին եղեր։ Պ. Ա. Նահապետեանց հրաժարեր է տեսչութենէ և միայն չափագիտական և երկրաբանական ուսմանց դասախօսութեամբք պիտի պարապի։ Միւս կողմանէ Սինոդն ալ մտադիր է եղեր Աղափրեանց եպիսկոպոս տեսուչ կարգել Ճեմարանի, և գոնբէն Վ. Սահակեանէ Ուսումնապետ և Մանկավարժ։ Այսու հանդերձ Ճեմարանի մօտաւոր ապագայն շատ խառնակ և մութ կը թուի, և անդ այժմէն սա զրոյցը տարածուած է եղեր թէ «Փիլ ատենէն Ներսէս Կաթողիկոսը դալով, Օրմանեան Ճեմարանի Տեսուչ պիտի լինի, ուսուցիչներն ալ Եղիշէ Վ. Ալվարեան, Մինաս Չերազ և այլք...»

Այս տեսակ լուրեր թեպետ ոչ ոչ կը պատճառեն, սակայն պարբերական թերթի մը պարտականութիւնն է զանոնք յիշատակել, հեռաւոր ժողովրդեան մը մտաց վիճակը պատկերացուցած լինելու համար։

ԿԱՐԾԵՑԵԱԼ ԻՇԽԱՆԱՎԱՅԵԼ ՆՈՒԷՐԸ

—o—

17 յունիս 1884 Բաթում

. . . Խմբագիր

Երեկ միայն Թիֆլիսից բաթում ժամանելով, ուր բնակութիւն ունեմ առեւտրական զբաղումներիս պատճառաւ, շտապում եմ այսօր այս մի քանի տողերը ձեզ գրել պարզելու համար այն անհեթեթ խօսակցութիւնները, որ ծագում են առած դժբաղդաբար ձեր թերթերից։ Թեպէտ չ'ալողվեց ինձ անձամբ կարդալու, բայց արժանահաւատ ընթերցողներից իմացայ թէ կ. Պոլսում հրատարակվող թերթերի մէջ լուր է տարածվել թէ

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՍԻՍԻ

(33)

ՖՕՐԹԻՆԵ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՕՊԷ

—o—

ԳԱՂՏՆԻՔ ՆՈՐ ՓԱՐԻԶԻ

—=—

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

—

ՍԱՏԱՆԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԸ

Ժ.

— Սիրելի պարոն, ներեցէք եթէ ձեզ դանելու համար մինչեւ հոս կուգամ, ըսաւ Պ. տը Կոնտո խօսարանին դռնէն ներս մտցնելով իւր բիթն, որ դիշակեր թռչնոյ քթի կը նմաներ. բայց մեր ուիսթը տենք կարող չարունակել, որովհետեւ չորրորդ խաղաթից մը կը պակսի, և արդէն դուք ալ վճռական խաղը կը պարտիք ինձ։

— Կուգամ, սեպուհ, ըսաւ Մարսէլ, սոյն միջոտութեան վրայ բաւական սրտնեղելով. նախ թոյլ տուք ինձ որ ձեզ ներկայացնեմ բարեկամս, Պ. Սալվինիէն Պրէվան, զոր քիչ մ'առաջ ձեզ կը յանձնարարէի։

— Ա՛հ, սոյն պարո՞ն է, զոր վաղը դրասենեակս պիտի բերէիք, ըսաւ սեպուհը. լա՛ւ, ճիշդ յարմար ժամանակն էր, և այլ եւս բերել ներկայացնելու հարկ մնաց։

Քանի՞ տարեկան է, երիտասարդ։

— Քսան և հինգ տարեկան, պարոն։

— Վաճառականի մը քով պաշտօն ունի՞ք։

— Այո՛, Վիգթուար հրապարակին վրայ, Պ. Մարպոյի քով գրագիր եմ։

— Լաւ տուն մ'է այդ, երիտասարդ, խիստ լաւ տուն մը, որոյ գործառնութիւնք բնաւ առնչութիւն չունին իմ գործառնութեանցս հետ, բայց վստահ եմ

«Թիֆլիսի հայերը ոմն Աբգար Յովհաննէսեանի նախաձեռնութեամբ իբր թէ հանգանակութեան են ձեռնարկած որ «վեց հարիւր հազար» ռուբլ գումարելով գնեն Պ. Գրիգոր Աբծրունու կալքը ազգային նպատակին յատկացնելու համար։ . . .»

Որովհետեւ, ինչպէս արդէն ասեցի, Թիֆլիսից դուրս գալս միայն երկու ու կէս օր է, ուստի թոյլ տուէք երաւունք և պարտք համարել ինձ բացորոշապէս ասել այդ այլանդակ լուրը, որը պատիւ չի բերել մեզ, ծտարների առաջ կատակի ասպարէզ դարձնելով այն, ինչ օտարների աչքում միշտ լուրջ նշանակութիւն է ունեցած։ Եթէ Պ. Աբծրունու քարվանսարայի առթիւ որ և է չանքեր են եղած Թիֆլիսի մէջ, այն էլ բնաւ ամենևին ազգային որ և է նպատակի անունով չեն եղած, այլ զուտ անձնական նպատակների համար, այն ևս դժբաղդաբար «բոլորովին անյաջող», և ահա թէ ինչպէս Մշակի խմբագիր Պ. Գր. Աբծրունին հօրը մահուանից յետոյ չորս հարիւր հազար ռուբլ պարտք ունենալով իր հօրից թողած, բաւական ժամանակ չանքեր կ'անէր իր ունեցած կալքերի եկամուտով այդ պարտքերը վճարելու, որոյ համար դրաւ դրաւ նայր հրուչակաւոր քարվանսարայն Թիֆլիսի քաղաքական բանկում, այն նպատակով որ բանկայից փոխ առած փողով կարողանայ իր պարտքերը մաս մաս հատուցանել։ Բայց ցաւակցաբար պարագայները օրից օր ծանրանալով, գործերին այն ընթացքը տուան, որ Պ. Աբծրունու հաշիւները չկարողացան իրականանալ, որով նորա ունեցած պարտքը քաղաքային բանկային օրից օր մեծանալով այն տեղ հասցրին խեղճ պարտականին, որ պարտքերի տոկոսն անգամ չկարողանալով հատուցանել, «գլխաւոր վարչութեան» հրամանով ստիպուած եղաւ քարվանսարայն պարտքերի փոխարէն թողնել։ Սորանից հաշիւ թէ տասը օր առաջ Թիֆլիսի քաղաքագլուխ Պ. Աղէքսանդր Մատինով, որի մօրեղբայր Պ. Զաքար Փիլոյեվին ևս քսան հազար ռուբլ պարտք ունէր Աբծրունին, այդ պարտքերը մի կերպով ստանալու համար դիմեց քաղաքիս մի քանի յայտնի գրամատէրերին, որ վերոյիշեալ քարվանսարայն ընկերակցութեամբ առնեն ուքաղաքային բանկայի պարտքերը վճարելով, իրանք տէր մնան վերոյիշեալ կալքին։ Ինձ շատ լաւ յայտնի են այն մարդկանց անունները, որոց դիմեց Պ. Մատինովը, բայց ոչ մէկի կողմից գոհացուցիչ խոստում անգամ չ'ստացաւ։ Ի միջի այլոց մէջ կը բերեմ Պ. Բարթիվլովի անունը, որը լինելով վրացի յայտնի գրամատէրերից մէկը, բարեկամաբար խորհուրդ տուեց Պ. Ալ. Մատինովին՝ զուր տեղը չ'ծանրանել մի գործի համար, որի վերաբերմամբ ոչինչ յաջողութիւն չի կատարող գանիլ ամբողջ կովկասում։ Այս ապարդիւն փորձերից յետոյ Պ. Մատինովը ձեռք քաշեց գործից, չը-կարողանալով նաև «քսան հազար» ռուբլ գումար գոյացնել տալու, որ վերոյիշեալ քարվանսարայն կարողանար ազատել գրաւումից, որովհետեւ «չորս հարիւր հազար» ռուբլ պարտքի տոկոսը հատուցանելու համար պայմանը այնպէս է, որ «քսան հազար» ռուբլ միանուագ վճարուի, իսկ տասն և հինգական էլ հազար ռուբլ ամեն վեց ամիսը մի անգամ։ Ուրեմն՝ ոչ թէ «չորս» կամ «վեց հարիւր հազարի» վրայ էր խնդիրը, այլ սոսկ «քսան հազար» ռուբլու, որը ինքը քաղաքագլուխն անգամ չկարողացաւ իր ազդեցութեամբ գոյացնել տալու։

Այս ամենը այսպէս լինելով, երեւակայեցէք հիմայ թէ որչափ զարմացմամբ պիտի լսէ ամեն մէկը մեզանից այն այլանդակ լուրը թէ՝ ոմն Աբգար Յովհաննէսեանի նախաձեռնութեամբ Թիֆլիսի հայերը վեց հարիւր հազար ռուբլ (!.!) են հանգանակում վերոյիշեալ քարվանսարայն ոչ միայն իրանց համար դրնելու, այլ և ազգային նպատակին յատկացնելու . . . ։ Մենք բոլորովին չենք հասկանում թէ ինչ շարժառիթ և նպատակ կարող էր ունենալ այսպիսի լուրերի տարածողը, երբ բացայայտ ստութիւնների հեղինակ լինելը ոչ անձի պատիւ է, ոչ լրագրի։ Մինչդեռ նորանից յառաջ եկած ազգային վնասները չատ մեծ են, երբ այսպիսի փափուկ պարագայների մէջ այդ տեսակ ցոյցեր, թնդիւն և բոմբիւն ամեն տեսակէտով մեծ վնասներ են մեզ, աւելի ևս կասկած և անվստահութիւն յառաջ բերելով դէպի հայերը կառավարութեան կողմից, որի ամենատգեցիկ մարդիկը առանց այն էլ լաւ աչքով չեն նայած մեր մէջ տեղի ունեցող այլ և այլ ազգային երեւոյթներին . . . Իսկ եթէ Ներսէս Պատրիարքին կուզեն «ծառայութիւն մատուցանել» այդ մարդիկ, թող հիմայ հանդիստ մընան, որ այսպիսի ցաւալի «սկանդալներով ամենից չատ Պատրիարքին կասկածաւոր դարձնողը և վնասողը իրանք են, մանաւանդ որ Ներսէս Պատրիարքը բնաւ կարօտութիւն չունէ ժողովրդականութիւն վատակել այնպիսի մարդկանց միջոցով, որոնք իրանք ոչինչ ժողովրդականութիւն չունեն։ Դալով մասնաւորապէս Պ. Աբգար Յովհաննէսեանցին, եթէ նա օր և է միջոց ունենար մէկին օգնելու, նախ և առաջ պիտի օգնէր իր ընկեր Պ. Ալ. Երիցովին, որ հարիւր ռուբլ դրամ չունենալուն համար, ստիպուեցաւ այն խարդախութեան դիմել, որի համար իբր գող բանտը նետուեցաւ ու զինքը խելագարութեան դիմելով հազիւ հազ կարողացաւ պրծնել։

Ազգի նուիրական շահերը քանի՞ մէկ խաղալիկ պիտի մնան գողերի և խարեբաների ձեռքին։

(Հայրենիք) Յ. Փ.

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆԱԿԱՆ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

—o—

Տղայոց կաթ տալու խնդիրը։—Մօր մը նիհարութիւնը արգելք է կաթ չը տալու։—Խոյլ, թոքախտ եւ գաղղիական ախտ։—Լոնէսթ Բիօնի ուղերձն առ տիկնայս։

—

Առողջաբանական վերջին խօսակցութեանցս մին տղայոց առողջաբանութեան նուիրած էի։ Տեսնելով եւ լսելով որ բաղումք յոյժ գոհ եղած են իմ այն յօդուածէս եւ օգտակար դատած են ամէն կերպով, այսուհանդամ ևս ի նոյն վերադառնալ կը փափաքիմ։

Յոյժ կարեւոր նիւթ մ'է այս, որոյ վրայ մարդ ուշադրութիւն կը հրաւիրեմ։ Կաթ տալու խնդիրն է այս, եւ հետեւաբար առաջին մանկութեան կը վերաբերի։ Պէտք է նախ գիտնալ որ նորածին երախայ մը հիւանդի մը պէս է։ կամ, ուրիշ խօսքով, չատ մը հիւանդութեանց ենթակայ ըլլալու հակամէտ է, այնպէս որ, Տոքթ. Արշամպօի կարծիքով, նորածին մը աւելի հաւանականութիւն կ'ընծայէ մեռնելու քան թէ թիֆոյէ պառկող հնգամեայ տղայ մը։ Ուստի, երախային առողջաբանութեան պատկանող խնդրոց մէջ ամենէն կարեւորն է մնունդի խնդիրը։

Մօր ստինքով դիեցումն անտարակոյս ամեն տեսակ մնունդէ նախամեծար է, եւ այդ մասին բացատրութիւն տալու իսկ հարկ չկայ, որովհետեւ թուանամարները արդէն բացարձակ կերպիւ յերեւան հանած են այդ ճշմարտութիւնը։ Բայց մայր մը իր որդուն կաթ տալու համար ինչ ինչ պայմանաց համաձայն լինել պարտի, որոց անդիտութեամբ չատ սխալներ կը գործուին յաճախ։

Նախ, ընդհանրապէս, կը կարծուի որ ամէն կին՝ որ ուժեղ կազմուածք ունի, կրնայ դիեցումնել իր երախային։ Ընդհակառակն՝ նիհար կազմուածքով կանայք անկարող են նոյնը ընել։ Այդ կարծիքը թիւր է, որովհետեւ չատ ուժեղ կանայք տեսնուած են որ բաւական քանակութեամբ կաթ չունին եւ չատ ալ նիհարներ կը գտնուին, որք գեղեցիկ եւ առողջ զաւակներ կը հասցուցեն։ Վասն որոյ մօր մը նիհարութիւնն արգելք չէ իր տղուն կաթ տալու համար։ Բայց երբ մայրը խոյլի նշաններ ունի վրան, պէտք չէ որ շարունակէ կաթ տալ։ Կրնայ ըլլալ որ մայրը տղայութեան ժամանակը խոյլ ունեցած, բայց այլ եւ այլ դեղերով եւ միջոցներով բոլորովին ազէկցած լինի, այն ատեն առանց վախնալու կրնայ կաթ տալ, եւ եթէ տղայն յետոյ խոյլ ունենայ, ազոր պատճառը ժառանգութիւնն է եւ ոչ կաթը։

Իսկ եթէ մայրը թոքախտի փոքրիկ ընդունակութիւն մը ունենայ, անմիջապէս արգիլելու է կաթ տալը, որովհետեւ թէ՛ մօրը համար վտանգ կայ եւ թէ՛ տղուն։

Եթէ ժառանգութեամբ հայր մը իր որդւոյն գաղղիական ախտ տայ, մայրը թող ինքն չվախնայ կաթ տալու տըղուն, որովհետեւ օրէնք մը կայ, որ Քօլսի օրէնք կը կոչուի, ըստ որում մայր մը կաթ տալով տղուն, երբէք գաղղիական ախտ չառներ անկէ։

Արեան տկարութիւնը (անէմի) չատ անգամ իբրեւ արգելք կը յարուցուի կաթ տալու դէմ, բայց յաճախ տեսնուած է որ այդ տկարութիւնն ոչ միայն արգելք մը չէ, այլ եւ ստիպ կը բուժի կաթ տալով։ Այսու հանդերձ, այդպիսի մայր մը իւր բժշկին խորհրդով կրնայ դարմանուիլ երկաթախառն եւ այլ դեղերով։

Դժուարամարսելութեան կամ ջղային տկարութեան պէս հիւանդութիւնք նոյնպէս արգելք չեն։

Ի մի բան, մօր մը կաթ տալուն համար չատ քիչ արգելք կայ։ հերիք է որ մօր մը ընդհանուր առողջութիւնը լաւ, կաթը բաւական առատ լինի եւ ստինքին վրայ յոռութիւն մը չգտնուի։ Այս վերջին կէտը կարեւոր է, որովհետեւ մանաւանդ առաջին անգամ տղայ բերող կանանց ծիծերուն պըտկունքը դէպ ի ներս քաշուած լինելով, ազոր առջեւն առնելու համար, ծննդաբերութենէ առաջ մատերով դուրս քաշելու փորձեր ընելու եւ այս կերպիւ վարժեցնելու է։

* * *

Արդ՝ իբրեւ լուրջ առողջաբան այդ սկզբունքները քարոզելէ ետք՝ հաճոյք կը զգամ իմ ընթերցող բարեկամիս ներկայացունել հետեւեալ գեղեցիկ ուղերձը՝ զոր Պ. Լոնէսթ Բիօն իւր «Աւաջին Ուրուագիծ» ընտիր գործոյն մէջ զետեղած է։

ԱՌ ՁԵԶ, ՏԻԿՆԱՅԳ

Վարդ պտկունքով, աղուոր ճերմակ երկու ստինց
Կը դարձունեմ նայուածներս ի մեծ նախանձ։
Բայց չեմ իշխեր. ուշիւ նայել է մի ոճիր։
Լ'ուր ինձ սակայն, համեստութիւն, եւ մի՛ խրատիր։
Իմ կորացեալ գլխոյս նայուածս է նեղրելի,
Հայր մը եմ ես. զայդ իրաւունք հայր մը ունի։

* * *

Ի՜նչ մաքուր կաթ պիտի վազէ այդ ստինքէն
Ոյր նուրբ մորթին վրայ կապոյտ երակներ են։
Ի՜նչ անոյշ տաք կը զգայ նա՝ որ զայն կը ծծէ։
Հեռու կաց, ո՛վ հետաքրքիր, աղուոր ծիծէ։
Սուրբ վայրկեան մ'է, ահա մայրիկն պատրաստուի,
Եւ նորազարթ մանկան ծաղիկ շուրթն բացուի։

* * *

Մայրիկն առնէ դիրկը տղայն՝ որ կը դիէ։
Քերթողին ի՜նչ հաճոյական այս պատկեր մ'է,
Զունի մեղ պէս վաղուան հոգը, անոր գաւաթ
Լեցուն է միշտ, անոր սեղանն ալ պատրաստ։
Մաքուր շապկի մը ծալք ծածկոյթ են սեղանին։
Երանի՜ այր ոք են ձեռաց մէջ մայրիկին։

* * *

Ո՛վ կանայք, դուք ստինք տուէք ձեր զաւակաց։
Այս առաջին պարտք է։ գիտցէք զի ընտանեաց
Առողջութիւնն կը պահանջէ որ զայդ ընէք։
Թանկագին յոյժ օժիտն է կլոր ծիծ մը, գիտէք։
Կ'ուզէք առողջ զաւակներ տալ մեր հայրենեաց՝
Մի՛ զլանաք զայդ մայրական շնորհ ձեր զաւակաց։

* * *

Առողջ ուղեղ պատրաստեցէք, զի Հայրենիք
Ուրախանայ եւ խնդայ երբ դուք կը կարդուիք։
Տուէք անոր տարուէ տարի ձեր հասուցած
Հատիկները որք իւր պատճառ ըլլան փառաց։
Սակայն մի՛ տաք այդ մաքուր սերմ օտար խնամոց
Որք նային ո՛չ թէ տըղոց, այլ լրման ամսոց (1)։

* * *

Սուրթիւնն, պչրանք՝ հոգիքը չորցուցին։
Երանի՜ թէ օրէնք մեզի էրէներ (2) տային։

---

(3) Այդ ուղերձը թէ եւ Ընդանէ հանդիսի 1883 դեկտ. 15 թուոյն մէջ հրատարակուած էր, բայց անընթեռնլի կերպով գէշ տպուած ըլլալուն եւ մեր խօսակցութեան ալ չատ յարմար գալուն համար վերստին հրատարակել արժան դատեցի։

Այդօրինակ բարի ձիրքէն զուրկ ենք մնացեր
Կը ցաւիմ յոյժ. բայց ի՞նչ օգուտ թէ եմ ցաւեր.
Կը մեղքնամ որ աղքատներ ի զուր մեռնին.
Աւա՜ղ, մեր չատ փոքրիկները ի զուր թառամին։

* * *

Վասն որոյ, քեզ կ'աղաչեմ, ո՛վ հզոր ընութիւն
Տո՛ւր առանց խակ չպահելու տուր առատութիւն
Եւ մայրենի սէր կաթոգի մեր կիներուն.
Երկու աղբիւր անոնց մաքուր տուր կուրծքերուն՝
Ուստի հոսէ կաթ կենսատու գիշեր ցերեկ,
Եւ մնանին անով որդիք մեր արուեգ։ (3)

Ռ. ՌՕՊԷՆՍՕՆ

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Ոնթաբոր-Ինէ։ Յիսուլ։—Իթալի լրագրին հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ Իտալական Թեոակղզւոյն մէջ ոճրագործաց Թուոյն յաւելման վրայ։

Ներքին գործոց Նախարարութեան եւմտացոյցին տեղեկագիրը, զոր խմբագրած է Պ. Տը Ռէնձիս, քանի մը Թուանշաններ կը պարունակէ, որք մխիթարական չեն, և որք պատժական դատապարտութեանց կը վերաբերին։

1870 ին, Թիարանները 2,933 մշանջենաւոր դատապարտեալներ կը պարունակէին. 1883 ի վերջն այդ Թիւ 5,363 ի բարձրացած էր, այսինքն 13 տարուան մէջ գրեթէ կրկնապատկած է։

Եւ սա պարագայն յիշատակելի է թէ Թիապարտներու Թուոյն յաւելումն ամեն տարի անփոփոխ է, գրեթէ միօրինակ. կարծես խընդրին յաւելման մը վրայ է, որ կանոնաւոր զարգացման մը են. Թարկեալ իրաց վիճակէ մը յառաջ կուգայ։

Աւասիկ այն Թիւերը, զոր Պ. Տը Ռէնձիսի տեղեկագրոյն մէջ կը գտանենք.

1870	2,936	1877	4,091
71	3,181	78	4,381
72	3,280	79	4,697
73	3,365	80	4,858
74	3,512	81	4,994
75	3,745	82	5,198
76	3,921	83	5,363

Ինչպէս կը տեսնուի, և ոչ մէկ անգամ կասում կամ նուազում կայ։ Ամեն տարի այդ Թիւը կ'աւելնայ չարաչուք կերպով, և մարդ կ'ստիպուի ինքնիրեն հարցնել Թէ ուր և ե՞րբ կանգ պիտի առնու։

Եւմտացոյցին տեղեկաբերն այս առթիւ իրաց վիճակն սքօղել չկարենար և կը գրէ. «Առանց մարդասրէ լինելու և մեր բանավարութեան միայն յենելով, կրնանք կանխաւ ըսել Թէ մշտնջենաւոր դատապարտելոց Թիւը տարուէ տարի պիտի աւելնայ»։

Ուրեմն մի՞շտ։ Ապահովիչ բան մը չէ սա ապագային համար, և եթէ Թիարանաց բնակիչները (մըշտընջենաւոր դատապարտելոց ճիւղն) երթալով պիտի աւելնան, ինչպէս մեզ կը ծանուցանէ տեղեկաբերը, պիտի դայ ատեն մը, յորում Իտալիա իւր Թիապարանները անուցանելու չափ հարուստ չպիտի լինի։

Անցեալ օր մեր տուած խորհրդին համաձայն, Թերեւս այն ատեն պիտի ստիպուինք մահու պատիժը անտեսական տեսակէտէն դիտել, այսինքն հաստատել զայն՝ եւմտացոյցը Թեթեւցնելու համար, ըստ որում դատապարտելոյ մը գըլխատութիւնը չատ աւելի ածան կը լինի քան երեսուն տարի զայն սընուցանել Թիարանին մէջ։

Պէտք չէ մոռնալ յիշատակել նաև Թէ Թիարանի մէջ ապրելը բաղդատաբար նպաստաւոր է Թիապարտներու կենաց երկարաձգման։ Օրինակի համար, 1877 ին 4,091 Թիապարտուց 149 ը մեռած են։ 1878 ին, 4,381 Թիապարտաց համար մեռեալներու Թիւը նոյն կը մնայ, և միայն 1879 ին է որ 4,697 Թիապարտաց համար մեռեալներու Թիւն 172 ի կը բարձրանայ. 1880ին, 4,858 Թիապարտաց 193 ը մեռած են։

Աւասիկ ուրիշ քանի մը տեղեկութիւններ ալ։ 1883 դեկտեմբեր 31 ին, ամեն բանտերու և զգաստարանաց մէջ 67,177 անձինք կը գտնուէին։ Ի՜նչ մեծ Թիւ։ Այս անձանց համար տարեկան ծախք կը լինի 33 միլիոն ֆրանք, այսինքն Թէ ներքին գործոց յատկացեալ գումարին (64 միլիոն) կէսը բանտերու և զգաստարանաց համար կը ծախսուի։

—

Ոնանկ ճէնուոր մը։—Սատանան միայն ծերացած ատեն չէ որ ճգնաւոր կը լինի, ինչպէս կ'ըսէ ֆրանսական առած մը, այլ և «ձախող գործերը» ըրած ատենն ալ։

Հռոմէն կը գրեն Թէ բաւական ժամանակէ ի վեր, Ալպանօ քաղաքին բնակիչները մեծ զարմացմամբ հանդիսատես կը լինէին ֆրանչիսկեան կրօնաւորի մը բարեպաշտութեանց, որ առաւօտ մը եկած էր անձայն և անչշուկ հաստատուիլ քաղաքէն քանի մը քայլ հեռի բնական քարայրի մը մէջ։ Սուրբ մարդն երբէք իւր առանձնութեան վայրէն չէր բաժնուեր, և այս աշխարհիս գործերէն ա՛նքան զզուած էր որ բնաւ մէկուն հետ խօսիլ չէր ուզեր. իւր ամենօրեայ ուտեստը կը բաղկանար հացէ և բանջարեղէններէ, և ով որ քարայրին առջեւէն անցներ, կը տեսնէր զայն խաչի մ'առջեւ ծունր դրած, կամ սուրբ գիրքը կարդալու զբաղած։

Ամեն ոք հետաքրքրութեամբ իւրարու կը հարցնէր Թէ ո՞վ էր այս մարդը։ Նոր Ֆրանչիսկոս մը, Պետրոս Ճգնաւորը մը, որ նոր խաչակրութեան մը կը պատրաստուէր, քրիստոնեայ Մէհտի՞ մը, որ Աստուծոյ ճշմարիտ կրօնքը քարոզելու եկած էր, Թէ պարզ մահկանացու մը, որ առանձնութեան և զրկանաց մէջ կը փնտռէր մոռնալ մարդկային Թշուառութիւններն։

Ոստիկանութիւնն, որ ամեն բանի մէջ կ'ուզէ «իւր քիթը խօթել», ուզեց գիտնալ Թէ ո՞վ էր այդ նոր ճգնաւորն, և երեւան հանեց Թէ սուրբ մարդուն դէմքն յոյժ կը նըմանէր վէրոնցի սեղանաւորի մը, զոր արդարութիւնը կը փնտռէր վստահութեան զեղծում գործած և փախած լինելուն համար։

Եւ քանի մ'օր յետոյ, մեր բարեպաշտ ֆրանչիսկեանն երկու ոստիկանաց մէջ տեղ Ալպանօ կը մըտներ, ուր բաւական ատեն իր համբիչը պիտի դարձնէ այն ծակերէն միոյն մէջ, զոր հաստ դռներ և նիգեր կը պաշտպանեն հասարակութեան հետաքրքրութեան դէմ։

Պ. Ցանդի։ Ժառանգութիւն։—Բաւական կարեւոր իրողութիւն մը պատահած է վերջին օրերս փարիզի գրական աշխարհին մէջ։

Հռչակաւոր հրատարակիչ Պ. Լուսաւոր Ցանթիւի ժառանգութեան ցուցակն աւարտած լինելով, արդիւնքն եղաւ 2 միլիոն հատոր հեռ և գրեթէ 20,000 ձեռագիր, ինչպէս նաև բաւական թուով հնութիւններ։

Այս հազուագիւտ առարկայից մէջ մարդու մը գլուխ դտնուած է, որ խնամով պահուած էր թաւշեայ տուփի մը մէջ, և որ Լուդովիկոս ԺԴ-ի առաջին նախարար նշանաւոր Ռիշլիէօ կարդինալին գլուխն է։

Ցայտնի է Թէ ահարկու նախարարը Սորպոնի մատրան մէջ Թաղուեցաւ։ 1848ին, խռովութեան մը միջոցին, կարմիր մարդուն—այսպէս կը կոչուէր Ռիշլիէօ—դերեզմանը պղծուեցաւ և մարմնոյն մնացորդները ցրուեցան։ Սահմանադիր ժողովոյ անդամներէն Պ. Արմէ անոր գլուխն առաւ պահեց և յետոյ Բալէ—Բօաեալի հրատարակչին, Պ. Լուսաւոր Ցանթիւի տուաւ։

Կը կարծուի Թէ Կարդինալին գլուխը վերստին Սորպոնի մատրան պիտի յանձնուի։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԹՐԱՄՈՒԼԻՑԻՑ

Կ. ՊՈԼՍՈՑ

—

Ա. Զ Դ.

1884 յունիս 1էն մինչեւ 30 գոյացած հասոյթք.

	ոսկեան	ռուբլեան
Պէշիքթաշի գիծ	177,181 50	5,906 05
Պոլսոյ գիծ	158,784	5,292 80
Շեշլիի »	202,231 30	6,741 04

2 յուլիս 1884

Ընդհ. Տնօրէն
Ա. ԹՐԻՎԼԷ

ՏԷՐ. ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻԹԻՒՃԵԱՆ

---

(1) Քերթողն հոս ակնարկութիւն կ'ընէ կարգ մը դիւրակաց տիկնանց, որք իրենց արգանդից արգասիքն իբրեւ փորձանք մը նկատելով՝ սնտուկանանց կը յանձնեն զանոնք, որոնք ինչպէս որ ուզեն կը դիեցուցնեն խեղճ փոքրիկ արարածները։ Գոհ ենք որ այդպիսիք հազուագիւտ են առ մեզ։

(2) Քրէջ։ Լքեալ տղայքը զարգացընելու համար մասնաւոր հաստատութիւնք։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ 1,852,000 Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ 245,682 » »

LONDON AND LANCASHIRE

ԼՕՆՏՕՆ ԵՒ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

Այդ ընկերութիւնն չափաւոր գիներով ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնայ ընդունիլ, Բերայի, Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ մօտակայ գիւղերու մէջ, գիներու եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն առ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ԻԹՈՒՐՔԻՈՒ
Ր. Ֆ. ԲԱՈՒԹ
Ղալաթիա, Հալաճեան խան 16—17

ԴԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ
Ց. ԱՍԱՏՈՒՐ
Կ. Պոլիս, Կամուրջի գլուխ, Եէնի-Ճամի 32

ՎՐԻՊԱԿ

Մեր չորեքշաբթի աւուր թուով հրատարակուած «Գիւթիւն» բանաստեղծութեան առաջին սիւնակին երրորդ տողին մէջ «առ ընթէր» բառը պէտք է կարդալ «առընթեր»։ Նաեւ երկրորդ սիւնակ 38 րդ տող «Գուիթն անդ կը կրկնէ» խօսքը պէտք է կարդալ «Գուիթն անդուստ կը կրկնէ»։

Նոյնպէս մեր երէկի թուով հրատարակած «Աղուէս եւ Օձ» վերնագրով առակին առաջին սիւնակին վերջին տողը պէտք է կարդալ «Երբ սիրտք լինին այդպէս չիտակ։»

ՏՈՒԹՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ իւր յանախորդաց ամեն կերպով դիւրութիւն ընծայելու համար այս անգամ իւր հիւանդ ընդունելու տեղը փոխադրած է Ղալաթիա, Քօմիսիօն խանի դրան դիմացը, Խավեար խանի դրան կից Միւ. 13 տունը, ուր ամեն օր պիտի գտնուի, կիրակի օրերն՝ ալ առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Գաղղիական, միզանցքաբորբոքման եւ ամեն կարգի ծննդական գործարանաց վերաբերեալ ախտեր դարմանելու՝ որք են իւր մասնագիտութիւնն։

ՏՕՆ ՀՕՐԵՔՇԱԲԹԻ ԱՌԱՒՕՏ

ԷՔԹՈՐ ՄԱԼՈՅ

ԸՆՏԱՆԵԶՈՒՐԿ

ՎԷՊ ՍՐՏԱԳՐԱՒ ԵՒ ՀՐԱՀԱՆԳԻՉ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՃԵՄԱՐԱՆԷ ՖՐԱՆՍԱՑԻ

Թարգմանութիւն Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆԻ

ՀԱՏՈՐ Ա.

Կը գտնուի Մասիսի գրասենեակն եւ ամեն հայ գրավաճառաց քով. եւս եւ Պահճէ գաքու Ջրավաճառ Պօղոս եւ Ցակոբ աղաներուն խանութները. գին 7 1/2 ղրուշ։

Նոյն տեղերը կը վաճառուին նաեւ

Սկզբունք Քաղաքական Տնտեսագրեան	ղրշ. 6
Կարմիր Ս՝արդոյ Երգեցողք, 2 հատ.	12
Ամանորեայ Փարէզ	6
Մարդիկ-հի	7 1/2
Ցերէրէ է Լոնդոն	7 1/2

ՃԱՇԱԿ

ԱՐԴԻ ՀԱՑ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ծաղկաքաղ յաչխարհիկ լեզուէ
Բ. Տպագրութիւն, փոփոխեալ և եւ
ճոխացեալ

Հանդերձ

Պատմական, Կենսագրական, Դիցաբանական եւ այլ ծանօթութեամբք

Աշխատասիրութեամբ Ա. ՊԻՊԷՌՃԵԱՆԻ

Ա. Մասը հրատարակուեցաւ և կը գտնուի բոլոր Հայ գրավաճառաց քով, Բերա, Վայսի գրատունը. Պոլիս, Պահճէ-գաքու, Սուճի Պօղոս աղայի խանութին և Պ. Թորոսեանի թղթավաճառատունը։

Կոստանդնուպոլիս 5 Ակոբեան խան Թիւ 14, Եւրոպական գրատունը, հեղինակին քով։ Գինն է 5 ղրուշ։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Որ կանոնաւորապէս կը բռնի Լիվերբուլ եւ Ամերիկայ գծի։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամերիկան	2,500	Ֆրանկլին	3,700
Ամերիկան	2,500	Ֆրանկլին	3,700
Անգլոսաքսան	2,500	Ֆրանկլին	3 700
Ամերիկան	2,500	Իսլէրնեան	3,500
Աբրահամ	3,700	Իւլիսէրեան	3,500
Պավարիան	6,000	Իսպրեան	3,500
Պուլիարեան	6,000	Լիսպեան	2,200
Քոմրիանեան	800	Լիվերպուլեան	2,500
Սարդինեան	2,000	Լիսպոն	800
Տորոյ	700	Օհիոյ	700
Էմիգրանտ	3,700	Բերբոնեան	3,800
Ֆրանկլին	3,700	Վալինգֆոր	6,800
Ֆրանկլին	3,700	Վիրջինեան	6,800

Ամերիկան չոգենաւը, նաւապետ Լաուրանսօն ամսոյս 6ին Լիվերբուլէն հոս կ'սպասուի։

Շաբաթական չոգենաւերու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվերբուլի եւ Պոսդընի միջեւ, եւ ստորագրեալս հանձնառու է վաճառք ընդունիլ օրինաւոր սակագներով։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատեարք, Պարոնայք Ֆրէտ. Էյլանտ եւ ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներնիք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն. Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվէր Եղբարք. Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման եւ ընկ. Մալդա, Ա. Քամիլերի. Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորդատոյ. Զմիւռնիա, Պ Ուիդոլ եւ ընկ.

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ, Մէնչէսթրիանի և Օրեսայի Դէպ կանոնաւորապէս բռնող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պրքս
Աբրարդ	2,500	Ռոճերս
Աբտարիա	2,500	Քրուիքշանք
Լատնիա	2,500	Ուիլքս
Մասէդոնիա	3,500	Մարշ
Բոսֆորիա	2,800	Ֆոթերճիլ

Այա Սոֆիա չոգենաւն յուլիս 7ին Օտէսայէն աստ կ'սպասուի։

Այս չոգենաւք կին ֆամբրդներ ալ ունին։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու եւ Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ դէմ Անդլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օրեսայի

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանոս	2,000	Լէքսանդրոս	4,500
Անդէլս	3,000	Մարինիս	4,300
Արիս	1,300	Մարսիլիա	2,500
Պասանոս	3,500	Մելս	2,000
Պորտոքնոս	2,200	Ներս	2,000
Պրուսս	2,000	Օդեսս	3,000
Գեորգ	2 600	Օրլանդոս	3,000
Գուլիէլմոս	2,500	Օդրանդոս	4,500
Գամբս	2,100	Օդրս	2,000
Գարս	2,000	Բուլիցիտ	1,200
Գոմս	2,700	Բուլերմս	3,200
Տիրս	2,500	Բանդեր	1,700
Տոմնոս	1,800	Քիդրս	2,800
Տրանս	2,600	Ռիսարս	1,400
Էրարս	2,600	Ռիսարս	3,200
Ֆուլտոն	800	Ռոնս	3,000
Ֆիրս	1,700	Ռոմանս	3,500
Ֆլորիդա	1,600	Ռոմս	3,500
Կուլիզս	3,500	Սաբրինս	1,000
Կիդրանս	2,200	Սաբինս	2,000
Կոնս	1,800	Սիլվիս	2,000
Կլոդիա	2,200	Սարդինս	4,300
Հանիս		Թասոս	1,200
Հերս	2,000	Թ. Ոսիլսն	3,000
Հիրուլիս	3,000	Թրիկեր	1,300
Հիմարդեր	1,200	Թրանս	2,800
Ճիանս	2,300	Քանդրս	3,600
Քիլս	2,000	Եէրարս	3,600
Քոմս	2,200	Զիրս	1,000
Լիս	2,000	Զիրս	140

Բուլերմս չոգենաւն, Լիվերբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով եւ ի մօտոյ Օտէսա պիտի ուղեւորի։

Քրիս չոգենաւը Անգլիոյ մէջ բեռ կ'առնու Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի համար։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միւլէթ խան
Ղալաթիա։

ԴԵՂԱՐԱՆ ԷՐՃԻԵԱՍ

ԵՒ ԶԿԱՆ ԻՒՂԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Եէնի ճամի Բօսթախանէին դիմացը 12 թուով Դեղարանն այս անգամ Դեղարան Էրճիեաս անունով կը շարունակուի. ու մօտերս Նորվկիացի ամենաընտիր ձկան իւղէն մեծ քանակութեամբ բերուած ըլլալով՝ օխայով ու տակառով կը ծախուի. Նաեւ այլ եւ այլ ընտիր քսենեաքներ (ֆին շամբանեը) հատով եւ մանուկով կը տրուի։

Ցիշեալ Դեղարանն ամեն օր Տօք. Տատրեան առտուները եւ Տօք. Այվազեան էֆէնտին կէսօրէն մինչեւ իրիկուն կը գտնուին։ 8

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Որ կանոնաւորապէս կը բռնի Լիվերբուլ և Մէնչէսթրիանի դէպ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադրիա	3,000	Մարսէյս	2,500
Ալիքիր	3,000	Դանդ	2,500
Պրինիա	4,600	Բանիա	5,000
Պոմերանիա	3,800	Բարիա	3,200
Պոլարիս	2,500	Բարիա	3,000
Պրինիզ Քոյլ	1,200	Սեբիլիա	7,800
Սիցիլիա	5,000	Սիրիա	4,600
Քարթաճինա	4,700	Սարինա	3,000
Շերլոտիզ	2,000	Սարդիա	3,000
Տիմորիա	2,500	Սիրան	3,000
Կուլիա	4,000	Թրիզիա	3,000
Քերար	2,500	Թրինիդատ	2,500
Մարիա	3,000		

Քերար չոգենաւը, նաւ. Ճօնէս, Լիվերբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Ստորագրեալս արտօնութիւն ունի ճանրորդ եւ վաճառք ընդունիլ Նիւ Եորքի եւ Պոսդընի, ինչպէս նաեւ Միացեալ-Նահանգաց ուրիշ կողմերուն համար՝ օրինաւոր սակագներով։

Դիմել առ
ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ, Գործակատար.
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան
Ղալաթիա։

Ն. ԲԱՔԷ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիայի և Բոնիի դէպ կանոնաւորապէս բռնող

Մեկնում Մարսիլիայէն ամեն տասն եւ հինգ օրն անգամ մը չորեքշաբթի օրերը։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղղեքի, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ԲԸՊՈՒԻ
Մուհանէ փողոց, Թիւ 141

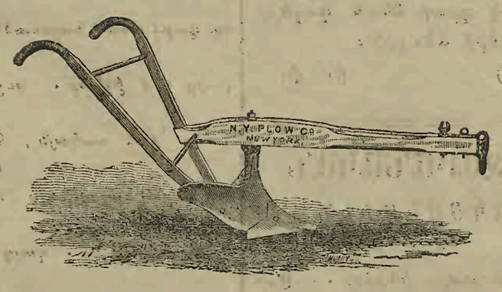

Ս. Մ. Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ կը ծախուին Ամերիկայի երկրագործական գործիքներ։ Զանազան տեսակ արօրներ։ Մարացորեն վար տուող գործիք, մեծ և փոքր։ Ցորեն մաղելու գործիք մեծ և փոքր։ Քաբէ ու խոտ ջարդող գործիք։ Զանազան գործիքներ բանեցնելու համար ձիով դարձող մեքենայ։ Պարտէզի գործիքներ։ Հրդեհի փողը ջրհան և այլ զանազան Ամերիկայի ջրհաններ։ Այլ և այլ պատոց ջուրերը հանելու գործիք։ Ջիներու և արջառաց կերը մանրելու աղօրիք, և այլն և այլն։

Ամերիկեան վաճառատուն ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTBH RITISH AND MERCANTILE
Insurance company

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԻ

Լոնդրայի և Էդինբուրգի ապահովութեան ընկերութիւն

	Անէր Լիր.
Սրտանեալ դրամագլուխ	3,000,000
Բաժանորդագրեալ »	2,800,000
Վճարեալ դրմգլուխ	625,000
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահակա.	
Նութեանց դէմ	1,592,235
Կեանքի պատահակա. Նութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,341,194
	6,058,429
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,136,865
Կեանց ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյն	551,307
	1,738,172

NORTHERN
Assurance company

ՆՕՐԹՀԷՐՆ

Լոնդրայի և Էդինբուրգի ապահովութեան ընկերութիւն

	Անէր Լիր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	5,000,000
Վճարեալ դրմգլուխ	300,000
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահակա. Նութեանց դէմ	778,889
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,670,519
	2,749,408
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1882 տարւոյ	460,126
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1882 տարւոյ	245,161
	705,287

Ստորագրեալն իւր բազմաթիւ յանախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովն՝ ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բրնողներու ի՛նքնին ներկայացնել։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները, գիւղերն եւ. գաւառները։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Նոր ապահովութեան ընկերութիւն

Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Ցանրագրեալը, չոգենաւերու և առագաստանաւերու մէջի վաճառքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Ղալաթա Քօմիսիոն խանի անկիւնը՝ երկրորդ կամուրջին վրայ նայող սենեակն, առ

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար յէլեալ Ընկերութեանց
ԳԱՌՆԻԿ Ճ ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ եւ Մէնչէսթրիանի դէպ բռնող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանադա	4,200	Ուելսէս	3,000
Ֆարս	4,000	Նեբրաս	3,000
Օսմանլի	4,000	Բերա	3,000
Սասսաֆրաս	3,250	Ադրանդէ	1,700
Թեպէ	3,250	Լոդեա	800
Մակդալա	3,250	Օլինդա	800
Մարիսմիս	3,250	Սեսիլ	700

Ֆարս չոգ. նաւ. Քուրբը, Բոթիլն աստ կ'սպասուի յուլիս 5ին ուղղակի Լիվերբուլ երթալու համար։

Բերա չոգ. նաւ. Ֆարէսթը, յուլիս 14ին Լիվերբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Վերոյիշեալ չոգենաւք աջեղպէս արդարաւած են ճանրորդներու համար։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՕԼ եւ ԸՆԿ.
Գործակատար
Մէյտանլըզ փողոց, Պոլիս
Ցնօրէնութիւն, Լիվերբուլ,
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվերբուլ

Գործակալներնիք

Ալեքսանդրիա	Ռ. Ճ. Մոս եւ ընկ.
Ալժէ	Է. տը Լաքրուա
Պէրութ	Լէվի, Ֆրանք եւ ընկ.
Կ. Պոլիս	Ճ. Վ. Ուիթոլ եւ ընկ.
Դարդանէլ	Է. Կրէյ
Ճիպրալթար	Սմիթ, Իմսի եւ ընկ.
Մալթա	Սմիթ եւ ընկ.
Զմիւռնիա	Ռ. Ուիթոլ եւ ընկ.
Շիրա	Ն. Ռ. Բէդրոսեան

ՔՈՒԻՆ

Անէլէյան ընկերութիւն Ապահովութեան հրդեհի դեմ

Գիներու եւ այլ տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ

Ժ. Թ. ՈՒԻԹՕԼ եւ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Մէյտանլըզ փողոց
կամ Ղալաթիա, Ատա խան Թիւ 9։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 22 յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

(Օսմ. ոսկին 100 ղրուշի հաշուով

Լոնտրա 3 ամիս,	ղրշ.	110,05 առ Անգլ. լիր.
Ժարիզ 3 »	Ֆր.	22,92 1/2 առ Օսմ. լիր.

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմ. Քօնս. գոցուեցաւ	8,24
բացուեցաւ	8,22 1/2
կէս օրին	8,22 1/2
Եգիպտ. միացեալ. բաց. սակի	64,05
Բուսմէլիի երկաթուղի	42,75

	Անգլ. լիր
Սօսիէթէ ժէնէրալ	3,22
» Օթման	3,25
Կ. Պոլսոյ Պանքան	5,15
Քրէտի ժէնէրալ 6 % Օսմ. լիր	7,15
Փոխ. 1863 (Մուրատ) 6 % Ֆր.	54,
» 1865 » 6 %	43,50
» 1869 (Բինար) 6 %	43,50
» 1872 (Պօն տիւ Թրէզոր)	16,25
» 1873 (Բինար) 6 %	38,50
Լաւրիում	31
Թրամուայ Օսմ. լիր	290
Թղթադրամ	3000
Հէվալէսիզ	7 1/2
Բէքոր	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

	Լոնտրա 3 յուլիս
Անգլ. Քոնս.	100
Օսմ. »	7 5/8
Փոխ. 1865	10 1/4
» 1869	8 7/8
» 1871	66
» 1872	15 1/2
» 1873	7 7/8
» 1877	73
Պանք Օթման	14
Իտալ. փոխ. 75ի	90
Եգիպտ. միացեալ	88
» արտաքին	81 1/8
Տոյրա Սանիէ	57 3/4
Փոխ. Ռուսիա	82 1/4
Փոխանակագիր Փարիզի վրայ	

	Փարիզ 3 յուլիս.
Գաղղ. Քոնս. 3 0/0	76,10
» » 4 1/2 0/0	106·62 50
Օսմ. Քոնս.	7, 30
Փոխ. 1865 Ֆր.	53
» 1869	46
» 1873	40,
Օսմ. Երկաթուղի	41 37 50
» Բէժիի բաժնեթուղթք	533 75
Պանք Օթման (գ. կ.)	625,75
Քրէտի Լիոնէ (գ. կ.)	540
Ռուս. փոխ. 5 առ 0/0 (1877)	98 1/8
Իտալ. Քոնս.	95,07 50
Եգիպտ. միացեալ	293 75
Փոխանակագիր Լոնտրայի վրայ	25,19

	Վիէննա 3 յուլիս.
Փոխ. Լոնտրայի վրայ	121,90
Բուսմէլիի երկաթուղի	20,
ԿԷՍ ՕՐ	4,20